

IZUČAVANJE GENOCIDA NA PRAVNOM FAKULTETU U SARAJEVU

Dr. Fikret KARČIĆ

U okviru reformiranog programa dodiplomskog studija (*bolonjski program*) na Pravnom fakultetu u Sarajevu, koji se primjenjuje od akademske 2005./2006., uveden je izborni predmet studij genocida.

Ovaj predmet se izučava na trećoj godini studija u okviru Pravno–historijske nastavne grupe. Smatralo se, naime, da budući pravnici u zemlji u kojoj je počinjen zločin genocida te brojni ratni zločini i zločini protiv čovječnosti moraju biti teorijski i praktično osposobljeni da se suoče sa tim izazovom.

Taj izazov je kako profesionalne prirode – kako se u okviru pravnog poretka baviti posljedicama i odgovornošću za genocid – tako i lične prirode – kako razumjeti i staviti u odgovarajuću perspektivu skorašnje iskustvo.

Prilikom koncipiranja ovog predmeta imalo se na umu iskustvo savremenih univerziteta u svijetu u pogledu uspostavljanja studija genocida, odnosno studija holokausta. To je posebno bilo korisno u pogledu općeg koncepta, metodološkog pristupa, izbora slučajeva i literature.

Na Pravnom fakultetu u Sarajevu nastavni program za ovaj predmet na slijedeći način definira njegove ciljeve i očekivane rezultate:

- Da upozna studente sa kognitivnom, historijom, okolnostima i posljedicama fenomena genocida u njegovim najrazličitijim formama s naglaskom na moderno doba;
- Da razvije sposobnost studenata za suočavanje sa ovim fenomenom bez zapadanja u pojednostavljena objašnjenja i solucije temeljene na mržnji;
- Da doprinese razvoju kritičke historijske svijesti i daljem uvažavanju

različitosti i kompleksnosti ljudskog iskustva.

Sadržajno, ovaj nastavni predmet obuhvata slijedeće tematske cjeline:

- Konceptualni okvir: definiranje genocida i poteškoće koje se javljaju;
- Kako izučavati genocid: makro i mikroplan, komparacije;
- Genocid u 20. vijeku: Ermenija, holokaust, Kambodža, Ruanda i Bosna i Hercegovina;
- Izučavanje pojedinih slučajeva;
- Motivi: historijska podloga i neposredni faktori koji kulminiraju u genocidu;
- Sredstva: organiziranje genocida, identificiranje žrtve, psihologija počinitelaca i uloga pasivnih posmatrača;
- Međunarodni odgovori: šta je učinjeno i šta je moglo biti učinjeno, odgovornost međunarodne zajednice za intervenciju;
- Savremne posljedice: oblici suočavanja sa prošlošću i pomirenje: suđenja, reparacije, restitucija, problemi predstavljanja, sjećanje.

Izučavanje ovog predmeta zasniivat će se na presudama Međunarodnog suda pravde, Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju i presudama domaćih sudova te relevantnoj literaturi koja uključuje radove Omera Bartova, Erica D. Weitzza, Richarda G– Hovinsiana, Yehude Bauera, Bena Kiernan, Samantha Power, Karla Jaspersa, Normana Cigara, Mustafe Imamovića i drugih.

S obzirom da je reformirani program započeo prije dvije godine, izvođenje ovog predmeta očekuje se u zimskom semestru 2007./2008. godine.